

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Nader onderzoek huismus Vikariënweg 4b te Putten

Opdrachtgever	B.H. Mulderij Vikariënweg 4b 3882 PB Putten
Contactpersoon	Evert Top e.top@middennederland.com

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	2022-029
	Versie	Mei.22-v1
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	12 mei 2022

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en doel	3
2	Omschrijving gebied	3
3	Mogelijke effecten sloop schuren voor de huismus	4
3.1	Ecologie huismus.....	4
3.2	Bescherming nesten	5
4	Onderzoek huismusnesten	5
5	Conclusies en aanbevelingen	6
5.1	Algemeen	6
5.2	Huisumus	6
6	Voorbehoud en zorgplicht	7
7	Advies.....	8
8	Literatuur	9
	Bijlagen.....	9

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied

1 Aanleiding en doel

Initiatiefnemer heeft een aanvraag in voorbereiding voor sloop van een aantal agrarische opstallen aan Vikariënweg 4b te Putten en functiewijziging van agrarisch naar wonen. Uit de quickscan bleek dat op twee plekken nesten aanwezig waren. Het was niet duidelijk of dit nesten van de huismus of van spreeuwen betrof. Daarom is een nader onderzoek nodig om jaarrond beschermde huismusnesten aan te tonen of uit te sluiten.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur is gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

2 Omschrijving gebied

Een overzicht van de situatie is weergegeven in de figuren hieronder en in de bijlage. Het betreft een perceel in het buitengebied ten westen van Putten. Het perceel heeft een agrarische bestemming. De pluimveestallen (9 en 10) zijn oud en gedateerd en bevatten asbest. Schuur 11 is voor de eieren en opslag. Van schuur 8 is het plan het achterste deel te slopen en het voorste deel te laten staan. De functie wijzigt van agrarisch naar wonen. De agrarische activiteiten worden gestopt.

Bestaande (links) en nieuwe situatie

3 Mogelijke effecten sloop schuren voor de huismus

Tijdens het locatiebezoek in februari 2022 zijn geen huismussen op of rond de schuren gezien, maar wel op en rond de woningen. Er is nestmateriaal aangetroffen onder de kopse kant van schuur 8 en aan de noordzijde van gebouw 11. In beide gevallen betreft het waarschijnlijk oude spreeuwennesten, maar omdat huismusnesten niet zijn uit te sluiten is besloten nader onderzoek uit te voeren.

Nesten van de huismus zijn onder het provinciale beleid jaarrond beschermd. Als het huismusnesten betreft dan is een ontheffing Wet natuurbescherming soorten noodzakelijk. Daarvoor is de provincie het bevoegd gezag.

De sloop mag dan niet leiden tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding. Onder een gunstige staat van instandhouding wordt verstaan dat er een voldoende grote populatie in een voldoende groot natuurlijk habitat aanwezig is en waarschijnlijk zal blijven en dat ook het verspreidingsgebied niet kleiner wordt.

Als het nesten van spreeuwen betreft dan is het voldoende te wachten tot na het broedseizoen (alle broedende vogels zijn beschermd) en is een ontheffing niet nodig.

3.1 Ecologie huismus

De huismus is 14 tot 16 centimeter lang en weegt maximaal 35 gram. Het mannetje heeft een grijze kruin en een zwarte bef tot op de bovenborst, bruine veren en een opvallende witte vleugelstreep. Het vrouwtje heeft meer egaal gekleurde veren en een effen lichte borst. Gemiddelde leeftijd is 1-2 jaar, maar ze kunnen ook makkelijk 5-10 jaar worden.

Huismussen zijn voor nestplaatsen in de regel afhankelijk van woningen. Ook voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. Huismussen zijn standvogels, die zich meestal niet meer dan enkele honderden meters van de broedplaats verwijderen en in het broedseizoen nog minder ver.

Huismussen zijn sociale dieren: broeden, foerageren, baltsen, stofbaden nemen, slapen en uitzwermen na de broedperiode zijn allemaal activiteiten die in groepsverband plaatsvinden.

Plekken waar voedsel gezocht worden moeten in de directe omgeving van schuil- en vluchtmogelijkheden liggen. Voor het duurzaam overleven is een groepsgrootte van minimaal 10 paar noodzakelijk.

De broedtijd is van begin april tot en met augustus, waarbinnen 2 tot 3 legsels worden grootgebracht. De nestbouw begint al in maart. Ook buiten de broedperiode wordt aan het nest gebouwd en wordt het nest ook gebruikt als slaapplek. Eén succesvol broedsel per seizoen is niet voldoende om de populatie in stand te houden, daarvoor zijn ook succesvolle vervollegsels noodzakelijk.

Het leefgebied van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal eisen, die ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) moeten liggen. Het betreft een combinatie van nestgelegenheid, voedsel (voor volwassenen en jongen), dekking (stekelige struiken; groenblijvende struiken, coniferen en klimplanten, klimop), plekken voor stofbaden en

drinkwater. Ontbreekt één van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is het habitat niet geschikt.

3.2 Bescherming nesten

Nesten van de huismus vallen onder categorie 2 van de lijst jaarrond beschermde nesten. Dit staat niet als zodanig in de Wnb, maar betreft een door het ministerie in 2009 aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten. Het gaat hier om koloniebroeders, die honk vast zijn en afhankelijk van bebouwing of biotoop. Het ministerie (EZ / RVO) gaat er van uit dat het verbod op het opzettelijk verstoren of vernietigen van nestplaatsen, art. 3.1 lid 2, betrekking heeft op de functie van de verblijfplaats en over het behoud van de functionaliteit van de verblijfplaats en de leefomgeving. De meeste provincies hebben deze lijst in hun beleid opgenomen.

In geval van huismusnesten is een ontheffing nodig voor het vernietigen van nesten. Om voor een ontheffing in aanmerking te komen is nader onderzoek en zijn mitigerende maatregelen nodig. Op basis van het Kennisdocument Huismus dient op basis van een aantal gerichte locatiebezoeken in bij voorkeur april-mei het aantal actieve nesten te worden bepaald. Per gevonden nestplaats moeten 2 vervangende (tijdelijke) kasten worden geplaatst op geschikte plaatsen en minimaal 3 maanden voor aanvang van de werkzaamheden. Ook de leefomgeving moet geschikt worden gemaakt en gehouden voor de soort (voldoende dekking e.d.). In de nieuwbouw moeten vervolgens ook voldoende permanente voorzieningen worden aangebracht.

4 Onderzoek huismusnesten

Tijdens het locatiebezoek in februari 2022 zijn huismussen alleen op en rond de woningen waargenomen en niet op of rond de te slopen schuren. Conform het kennisdocument huismus is beste periode om het aantal nesten te onderzoeken in de periode van 1 april – 15 mei als er roepende mannetjes aanwezig zijn.

Tabel 1: Locatiebezoeken huismus

Datum	Tijd	Bew.	Temp.	Wind	Opmerkingen
11 april 2022	7:15-8:50 uur	1/8	4°C	O1	Geen in- of uitvliegende mussen of roepende mannetjes
3 mei 2022	7:00-9:00 uur	3/8	6°C	ZW1	Geen in- of uitvliegende mussen of roepende mannetjes

Op 11 april zijn de volgende soorten op of in de omgeving van het plangebied gehoord of gezien: koolmees, pimpelmees, tjiftjaf, spreeuw, groenling, zwartkop, houtduif, zanglijster, Turkse tortel, winterkoning en huismus. De huismus is wel waargenomen op het perceel, maar met name op de woningen (zie foto boven). In, op of vlak bij de te slopen schuren zijn geen in- of uitvliegende mussen gezien of roepende mannetjes gehoord. Wel diverse spreeuwen met nestmateriaal (foto).

Op 3 mei zijn waargenomen: holenduif, boerenzwaluw, koolmees, spreeuw, heggenmus, tjiftjaf, zwartkop, grote bonte specht, merel, winterkoning en huismus. De huismus is ook deze dag niet in- of uitvliegend of roepend op één van de te slopen schuren gezien. De huismus is vooral actief op en rond de woningen (foto). Ook bleken diverse huismussen te

nestelen onder de dakplaten van de schuur van de buurman ten westen van het perceel en ter hoogte van de schuren 8 en 9/10.

Op basis van de locatiebezoeken en de waarnemingen ter plaatse, is de conclusie dat het eerder aangetroffen nestmateriaal oude nesten van spreeuwen betreft en dat huismusnesten in de te slopen schuren met zekerheid zijn uit te sluiten.

Het aanvragen van een ontheffing Wnb soorten is voor de huismus niet nodig.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Algemeen

Verschillende soorten planten, dieren worden beschermd in de Wet natuurbescherming. Op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, zijn in de Wet speciale beschermingsgebieden aangewezen. Een ruimtelijke ontwikkeling is alleen mogelijk als duidelijk is dat de nesten, hollen of andere verblijfsplaatsen niet worden vernield of beschadigd. Verstoring is in sommige gevallen wel toegestaan, mits er geen negatief effect is op populatieniveau. Beschermden planten mogen niet worden verwijderd van hun groeiplaats. Ook mogen door een ruimtelijke ontwikkeling geen significante negatieve effecten plaatsvinden op beschermde gebieden.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur heeft in opdracht van initiatiefnemer een nader onderzoek uitgevoerd aan de Vikariënweg 4b te Putten. Plan is een aantal agrarische opstallen te slopen en de functie te wijzigen naar wonen.

5.2 Huismus

In februari 2022 was bij de quickscan nestmateriaal aangetroffen in twee van de te slopen opstallen. Het betrof mogelijk spreeuwen, maar omdat huismussen wel in de omgeving en rond de woningen zijn waargenomen, konden huismusnesten niet 100% worden uitgesloten.

Daarom is nader onderzoek uitgevoerd conform het Kennisdocument huismus, bestaande uit twee gerichte bezoeken tussen 1 april en 15 mei met een tussentijd van minimaal 10 dagen.

Uit de uitgevoerde bezoeken in april en mei 2022 bleek dat in de te slopen schuren van Vikariënweg 4b te Putten met zekerheid geen huismussen broeden. Er zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen en ook geen roepende mannetjes in de dakgoot of op het dak van de schuren. Wel waren er roepende mannetjes op de woningen en zijn er nestplaatsen gezien in de schuur van de buurman ten westen van het perceel.

Hiermee is de conclusie dat het nestmateriaal zeer waarschijnlijk inderdaad oude spreeuwennesten betrof en dat huismusnesten in de te slopen schuren ieder geval met zekerheid zijn uit te sluiten.

Een aanvraag Wnb soorten voor de huismus is niet nodig.

6 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek. Om de risico's op verstoring van beschermde soorten (bijv. vogels) op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Algemene zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de onthefingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wnb).

Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Dit betekent onder meer dat een initiatiefnemer zich tijdig op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen van het plan. Bij de uitvoering moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt of ongedaan gemaakt. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkómen van verontrusting of verstoring in de kwetsbare perioden zoals de broed-/voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden kan per soortgroep verschillen. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode bouwrijp wordt gemaakt, geeft realisatie gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar meestal geen problemen. Vaak is het voldoende om rekening te houden met de broedtijd (15 maart-15 juli-huismus tot 15 augustus).

Als bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie buiten het broedseizoen worden verwijderd of kunnen bomen buiten het broedseizoen worden gekapt, zodat er geen vogels gaan broeden. Hierbij geldt overigens wel de algemene zorgplicht.

Beschermde soorten

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

7 Advies

- 1) Bij de quickscan in februari 2022 is in twee van de te slopen agrarische opstallen nest-materiaal aangetroffen. Hoewel waarschijnlijk van spreeuwen konden huismusnesten niet 100% worden uitgesloten.
- 2) In april en mei 2022 zijn daarom aanvullende locatiebezoeken uitgevoerd conform het Kennisdocument huismus om nesten aan te tonen of uit te sluiten.
- 3) Tijdens de twee gerichte bezoeken is op of rond de te slopen schuren geen enkele nestindicatie van huismussen waargenomen en zijn huismusnesten in de te slopen schuren van Vikariënweg 4b met zekerheid uit te sluiten.
- 4) Een aanvraag Wnb soorten is niet nodig.
- 5) Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
- 6) Concreet houdt de zorgplicht hier in om de sloop bij voorkeur uit te voeren buiten de broedtijd. De beste tijd is dan tussen 15 augustus en 15 maart.

8 Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Huismus 1.0
- BIJ12, Juli 2017 Kennisdocument Steenuil 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Gierzwaluw 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Das 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 1.0
- Eekeren, N. van & F. Smeeding, 2006, Praktijkhandleiding Evenwichtige verschraving van natuurgronden door uitmijnen van fosfaat met grasklaver en kalibemesting.
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van BiZa, juli 2019, Factsheet woningbouwplannen, stikstof en Natura-2000 gebieden
- Provincie Utrecht: Omgevingsverordening
- Provincie Gelderland: Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten, Arcadis, 27 september 2018
- Regiebureau Natura 2000, Naslagwerk Natura 2000
- www.gegevensautoriteitnatuur.nl
- www.infomil.nl
- <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>
- www.Natura2000.nl
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.soortenregister.nl
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/Natura2000>
- <http://www.vleermuis.net>
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- www.wetten.nl

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied

Bijlage 1 Overzicht situatie

Bijlage 2

Foto's plangebied

April-Mei 2022

Huismus woning

Huismus woning (li) en spreeuwen woning

Spreeuw met nestmateriaal

Huismus dak westzijde perceel buren

Zanglijster